Ελάχιστα Επικαλύπτοντα Δέντρα

Δημήτρης Φωτάκης

Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Ελάχιστο Επικαλύπτον Δέντρο (ΕΕΔ - MST)

- Συνεκτικό μη-κατευθυνόμενο γράφημα $G(V, E, w)$ με βάρη στις ακμές. Βάρη ακμών $w : E \mapsto \mathbb{R}_+^*$.
- Βάρος επικαλύπτοντος υπογραφήματος $T(V, E_T)$: $w(T) = \sum_{e \in E_T} w(e)$.
- **Ζητούμενο:** Συνεκτικό επικαλύπτον υπογράφημα **ελάχιστου** βάρους.

  Συνεκτικό (εξ' ορισμού) + Άκυκλο (ελάχιστο, θετικά βάρη) $\Rightarrow$ **Δέντρο**.
- **Ελάχιστο Επικαλύπτον Δέντρο** $\equiv$ επικαλύπτον δέντρο με ελάχιστο συνολικό βάρος ακμών.
- Υπολογισμός ΕΕΔ: Πρόβλημα συνδυαστικής βελτιστοποίησης με **πολλές εφαρμογές**.

  Σχεδιασμός συνεκτικού (οδικού, τηλεπικοινωνιακού, ηλεκτρικού, κοκ.) δικτύου ελάχιστου κόστους.

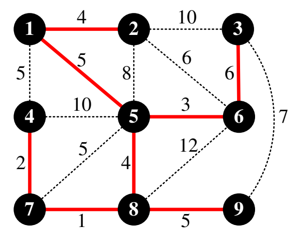

Δέντρα: Βασικές Ιδιότητες

- **Δέντρο** $\equiv$ **Ακυκλικό** και **Συνεκτικό** γράφημα.
- **Θεώρημα.** Ισοδύναμα για κάθε απλό μη-κατευθυνόμενο γράφημα $G(V, E)$:
  1. G δέντρο.
  2. Κάθε ζευγάρι κορυφών του G ενώνεται με μοναδικό μονοπάτι.
  3. G ελαχιστοτικά συνεκτικό.
  4. G συνεκτικό και $|E| = |V| - 1$.
  5. G ακυκλικό και $|E| = |V| - 1$.
  6. G μεγιστοτικά ακυκλικό.

Τομές, Σύνολα Τομής, και ΕΕΔ

- **Τομή** $(S, V \setminus S)$ $\equiv$ διαμέριση κορυφών σε σύνολα S και $V \setminus S$.
- **Σύνολο Τομής** $\delta(S, V \setminus S)$ $\equiv$ ακμές με ένα άκρο στο S και άλλο στο $V \setminus S$.
- Ακμή e διασχίζει τομή $(S, V \setminus S)$ αν $e \in \delta(S, V \setminus S)$.

  Σύνολο ακμών E' διασχίζει τομή $(S, V \setminus S)$ αν $E' \cap \delta(S, V \setminus S) \neq \emptyset$.
- (Ε)ΕΔ $\equiv$ σύνολο ακμών (ελάχιστου) συνολικού βάρους που διασχίζει όλες τις τομές.

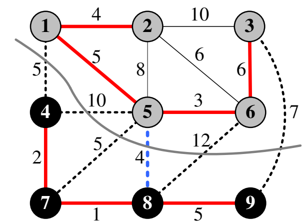

Άπληστος Υπολογισμός ΕΕΔ

- $T(V, E_T)$ ΕΕΔ για γράφημα $G(V, E, w)$.
- **Αφαιρώ ακμή** e από $T \Rightarrow$
  Δύο συνεκτικές συνιστ. με κορυφές S και $V \setminus S$.
- T_S και $T_{V\setminus S}$ είναι **ΕΕΔ** για υπογρ. G_S και $G_{V\setminus S}$
  Ιδιότητα Βέλτιστων Επιμέρους Λύσεων
- e **ελάχιστου βάρους** ακμή που διασχίζει $(S, V \setminus S)$
  Ιδιότητα Άπληστης Επιλογής
- Υπάρχει **άπληστος αλγόριθμος** για ΕΕΔ!

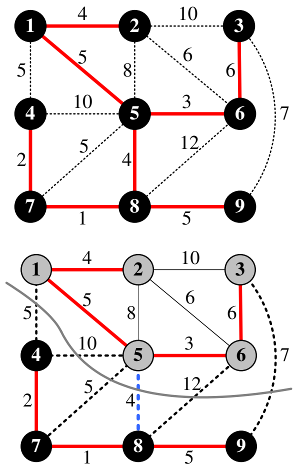

Άπληστος Αλγόριθμος για ΕΕΔ

- Έστω Δ σύνολο ακμών χωρίς κύκλους (δάσος).
  Ακμή $e \notin \Delta$ ονομάζεται **ακμή επαύξησης** για Δ όταν:
  1. Δ δάσος $\Rightarrow \Delta \cup \{e\}$ δάσος.
  2. $\Delta \subseteq$ ενός ΕΕΔ $\Rightarrow \Delta \cup \{e\} \subseteq$ ενός ΕΕΔ.

```
MST(G(V,E,w))
    Δ ← ∅;
    while |Δ| < n − 1 do
        Υπολόγισε μια ακμή επαύξησης e για Δ;
        Δ ← Δ ∪ {e};
    return(Δ);
```

- Αρχικά $\Delta = \emptyset \subseteq$ κάθε ΕΕΔ και δάσος.
- **Επαγωγικά**, e ακμή επαύξησης για $\Delta \Rightarrow \Delta \cup \{e\} \subseteq$ ενός ΕΕΔ και δάσος.
- $|\Delta| = n - 1 \Rightarrow \Delta$ **είναι ένα ΕΕΔ**.

Υπολογισμός Ακμών Επαύξησης

Θεώρημα. Έστω $\Delta \subseteq$ ενός ΕΕΔ και τομή $(S, V \setminus S)$ που δεν διασχίζει Δ. Κάθε ακμή **ελάχιστου βάρους** $\in \delta(S, V \setminus S)$ είναι **ακμή επαύξησης** για Δ.

Απόδειξη. $e = \{u, v\}$ ακμή ελάχιστου βάρους $\in \delta(S, V \setminus S)$.
T ΕΕΔ: $\Delta \subseteq T$. Υποθέτουμε ότι $\Delta \cup \{e\} \not\subseteq T$.
Έστω p μονοπάτι $u - v$ στο T.
$e' = \{x, y\}$ ακμή $p \in \delta(S, V \setminus S)$.
$T' = (T \cup \{e\}) \setminus \{e'\}$ είναι **ΕΕΔ:**

$$w(T') = w(T) + w(e) - w(e') \le w(T)$$

γιατί $w(e) \le w(e')$.
$\Delta \subseteq T' \setminus \{e\} = T \setminus \{e\} \Rightarrow \Delta \cup \{e\} \subseteq T'$.

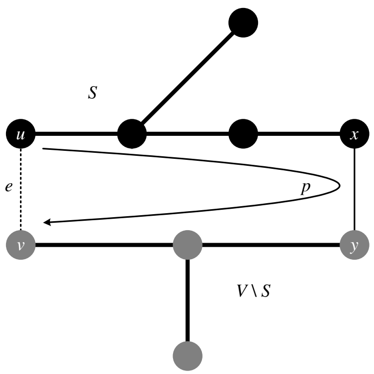

Αλγόριθμος Kruskal

```
MST-Kruskal(G(V,E,w))
    Ταξινόμησε ακμές σε αύξουσα σειρά βάρους, w(e_1) ≤ ··· ≤ w(e_m).
    Δ ← ∅; i ← 1;
    while |Δ| < n − 1 and i ≤ m do
        if Δ ∪ {e_i} δεν έχει κύκλο then
            Δ ← Δ ∪ {e_i};
        i ← i + 1;
```

- **Υλοποίηση:** Ύπαρξη κύκλου στο $\Delta \cup \{e_i\}$ με δομή Union-Find.
  Χρόνος εκτέλεσης $\Theta(m \log m)$.
- **Ορθότητα:**
  - $\Delta \cup \{e_i\}$ δάσος $\Leftrightarrow e_i$ διασχίζει τομή που δεν διασχίζει το Δ.
  - Αύξουσα σειρά βάρους $\Rightarrow e_i$ ελάχιστου βάρους που διασχίζει συγκεκριμένη τομή.
  - e_i ακμή επαύξησης για Δ.

Αλγόριθμος Kruskal - Παράδειγμα

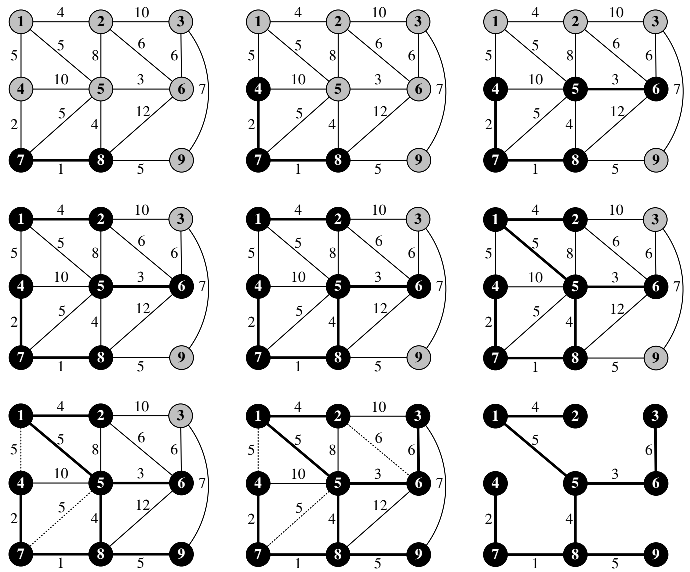

Αλγόριθμος Prim

- **Υλοποίηση:** Ελάχιστο $c[v] \Rightarrow$ Ουρά Προτεραιότητας.
  Binary Heap: $\Theta(m \log n)$.
  Fibonacci Heap: $\Theta(m + n \log n)$.
- **Ορθότητα:**
  - Ακμή $\{v, p[v]\} \in \delta(S, V \setminus S)$ ελάχιστου βάρους.
  - e_i ακμή επαύξησης για Δ.

MST-Prim$(G(V,E,w), r)$
  for all $v \in V$ **do**
    $c[v] \leftarrow \infty$; $p[v] \leftarrow$ NIL;
  $c[r] \leftarrow 0$; $S \leftarrow \emptyset$; $\Delta \leftarrow \emptyset$;
  while $|S| < n$ **do**
    $v \notin S : c[v] = \min_{u \notin S}\{c[u]\}$;
    if $p[v] \neq$ NIL **then**
      $\Delta \leftarrow \Delta \cup \{v, p[v]\}$;
    $S \leftarrow S \cup \{v\}$;
    for all $u \in$ AdjList$[v]$ **do**
      if $u \notin S$ **and** $w(v,u) < c[u]$ **then**
        $c[u] \leftarrow w(v,u)$; $p[u] \leftarrow v$;

Αλγόριθμος Prim - Παράδειγμα

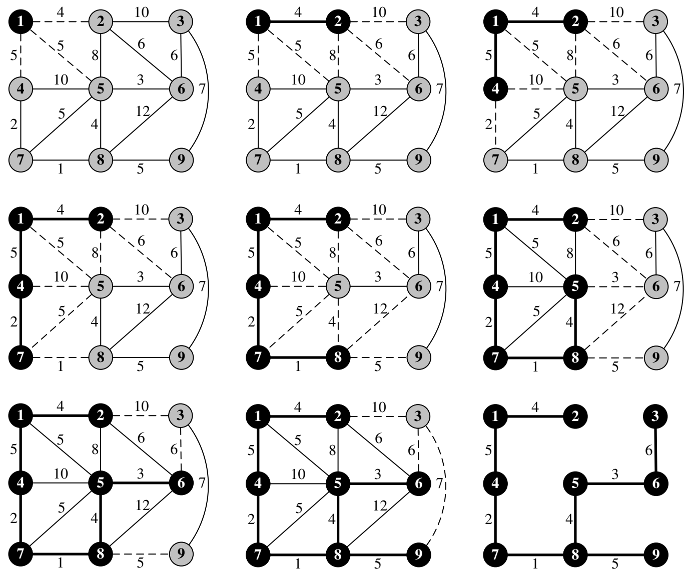

Ασκήσεις

- Έστω γράφημα με διαφορετικά βάρη στις ακμές.
  Ν.δ.ο. κάθε ΕΕΔ περιέχει την **ακμή ελάχιστου βάρους**.
- Έστω γράφημα με διαφορετικά βάρη στις ακμές.
  Ν.δ.ο. έχει ένα **μοναδικό ΕΕΔ**.
- Περιέχει το ΕΕΔ την **ακμή μέγιστου βάρους** κάθε γραφήματος;
- Έστω κύκλος C. Ν.δ.ο. κανένα ΕΕΔ δεν περιέχει την **ακμή μέγιστου βάρους** του C (να υποθέσετε ότι είναι μοναδική).
- Δίνεται ένα ΕΕΔ T για το γράφημα $G(V,E,w)$.
  Ν.δ.ο T **είναι ΕΕΔ** και για $G(V,E,w/2)$.

Ασκήσεις

- Υπολογισμός ΕΔ T με **δεύτερο μικρότερο** συνολικό βάρος ακμών.
- Υπολογισμός ΕΕΔ T με **περιορισμούς** στις ακμές.
- Έστω **bottleneck κόστος** ΕΔ T είναι $b(T) = \max_{e \in T}\{w(e)\}$.
  Υπολογισμός ΕΔ T με **ελάχιστο bottleneck κόστος**
  (ελάχιστο $c(T)$ από όλα τα ΕΔ).